

INGLIZ TILINI BOSHLANG'ICH SINFLAR KESIMIDA O'QITISHDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISH

Mamasaidova Mehrona

Denov tadbirkorlik va pedagogika Instituti Pedagogika fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Mirzayeva Gulasal Ergashovna

Ilmiy rahbar: Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Xorijiy filologiya fakulteti Ingliz tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bugungi kundagi boshlang'ich sinflarda xorijiy tillarni o'qitishda pedagogik texnologiyalarning ahamiyati va qo'llash haqida fikr yuritgan. O'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun ingliz tili o'qitishning samarali, zamonaviy va innovatsion metodlari haqida to'xtatib o'tiladi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich sinflar, zamonaviy innovatsion metodlari, mixed technique, primary, classes, innovatsiya, metod, xorijiy tillar.

Abstrakt: This article discusses the importance and use of pedagogical technologies in teaching foreign languages in primary classes today. Modern and innovative methods of teaching English to increase student's interest in learning the language in elementary grades.

Key words: Elementary classes, modern innovative methods, mixed technique, primary classes, innovation method, foreign languages.

KIRISH

Mamlakatimiz mustaqillikka erishgandan so'ng, chet tillarini o'rganishga bo'lgan yordami oshdi va davlatimiz tomonidan o'rganishga ko'plab yoshlar yaratilmoqda. Birinchi prezidentimiz Islom Karimov aytganidek: "Hozirgi kundagi tillarni o'rgatishga yurtimizda katta ahamiyat berilmoqda. Bu ham, albatta, bejiz emas.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Bugun jahon hamjamiyati o'ziga munosib o'rin egallashga intilayotgan vaziyatlarimiz uchun, chet ellik hamjihatlikda, hamkorlikda o' buyukz kelajagini qurayotgan xalqimiz uchun tillarni mukammal bilishning ahamiyatini oshirish hojati yo'qdir". rivojlanishi O'zbekiston Respublikasiga sabab bo'lgan qarorlardan biri bu O'zbekiston Birinchi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrda "Chet tillarini o'rganish yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-1875-soni Qaroridir. Uch qarorga qonun chet tillarini, asosan, ingliz tilini yaratish'ich sinfdan o'rgatish, ularni chet tillarini o'rgatishga bo'lganini yanada kuchaytirish uchun barcha umumta'lim maktablarda 1-sinfdan o'yinda ingliz tili darslarini turli o'yin-kulgilar. tarzida o'qitish va shu bilan birga o'quvchilarning og'zaki nutqini ham, 2-sinfdan rivojlanish esa,

alfbo, o'qish va grammatikani o'qitishni zamonaviy, innovatsion usullar orqali o'tish bosqichma-bosqich boshlandi.

So'nggi paytlarda ingliz tilini o'rgangan har qanday holatda odamlar soni juda ko'paymoqda. Buning sababi, hayot jarayonida ingliz tilini bilmasdan turib qiyinlashib yuradi. Ammo til o'rganish ham yosh davrlariga bog'liq. Hatto, olimlar bolalar kattalarga nisbatan tilni tez va oson o'zlashtirishni isbotlashgan. Bolalarda til o'rganishga bo'lgan tabiiy mumkinlik, ularda taqlid qilish kuchli, kattalarga nisbatan bolalarning ko'pligi va o'rgangan ma'lumotlarini tez xotirada saqlashi buning asosiy sabablaridandir. Boshlang'ich sinflarda ingliz tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilar faolligini oshirishga, bilim olishga ijodiy yondashuv ko'nikmalarini shakllantirishga olib keladi. Shuningdek, pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning o'z qobiliyati va imkoniyatlarini yuzaga chiqarishga imkon beradi, jamoa bilan ishlashga mahoratni shakllantirib ularda turli vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish mahoratini shakllantiradi, o'z faoliyatining natijalariga mas'ullik va qiziqish uyg'otadi, muammolarga diqqatni jamlay olish, o'z bilimlarini yangi sharoitlarda, yangicha vaziyatlarga ko'chirish malakasini shakllantirishga yordam beradi.

Olib borilgan izlanishlar natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, boshlang'ich ta'limga pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish ta'lim samaradorligi va ta'sirchanligini oshirib o'quvchilarning bilim olishga intilish motivlarini rivojlantirmoqda. Ta'lim jarayonini innovatsion metodlardan foydalanib tashkil etish uchun avvalo, darsning rejasi va loyihasi aniq ishlab chiqilishi zarur. Dars loyihasini tuzishda o'qituvchi o'zining ish shakllari va o'quvchilarning ko'nikmani egallash jarayonidagi faoliyati doirasini aniq belgilab olish lozim. Bunda ko'proq interaktiv usullarga e'tiborni qaratish ta'lim samaradorligini oshiradi.

Ma'lumki, boshlang'ich sinflarda ingliz tili darslarida o'yin texnologiyalari faoliyat ustuvorligiga ega bo'lib, bolaning ruhiy jihatdan rivojlanishini bir qadar tezlashtiradi. O'yin bolalar yaxshi o'zlashtira oladigan faoliyat hisoblanib, bu faoliyat jarayonida ular o'qishga, mehnatga, badiiy ijodga oid hayotiy muammolarni tezda ilg'ab oladilar. Tadqiqotlardan ma'lumki, o'yinli vaziyatlardan maqsadli foydalanish g'oyasi ilg'or va samaralidir. Turli yoshdagi odamlar faoliyatini o'yin tarzda tashkil etish va kasb mahoratini takomillashtirish tajribasi pedagogika fani uchun yangilik bo'lmasada, o'yinli didaktik jarayonni loyihalash texnologiyasi yetarlicha ishlanmagan. Mavjud adabiyotlarda o'yinning ishbilarmonlik, rolli ishlab chiqarish, tadqiqotchilik va o'qishga oid turlari mohiyati va mazmuni uchrab turadi, biroq ular o'yinga qo'yiladigan asosiy talablarga javob bermaydi, ya'ni, o'yin jarayonining kuchaytirilgan va turg'un motivatsiyasi, o'yinning asosiy bosqichida ishtirokchilarning muvaffaqiyatga erishishi va qanoat hosil qilishi bilish faoliyatini maqsadli boshqarish hamda o'yin so'ngida faoliyati

o'zlashtirish sifatining ta'minlanishiga erishish O'yin-mehnat jarayonida bolalar atrofdagi olam to'g'risida chuqurroq tasavvurga ega bo'ladi, ushbu jarayonni harakatlarning umumiy ko'rinishini o'rganadilar. O'quvchilarda hozirgi kunda ko'proq dolzarblik kasb etayotgan konstruktiv tafakkur, induktiv va deduktiv bilish ko'nikmalari rivojlanib boradi. O'yin turlarini tanlash bevosita o'quvchilar yoshiga bog'liq ekanligini ta'kidlash joiz. Misol uchun, yetti yoshli bolalar uchun o'yin mazmun jihatdan ahamiyat kasb etmaydi, balki u larga ba'zi bir "mas'uliyatli" topshiriqlar berilishi lozim: bayroqni olib kel, do'stingni yonida tur va hokazo. O'yinning asosiy vazifasi darsni tashkil etish shakli sifatida bolalarni bilishga oid faoliyatiga jalb etishdir. Shu boisdan "Xayoliy orol"ga sayohat, multifilmda sevgan qahramonlarining harakatlarini kuzatish, topishmoqlar aytish, bolalar bayramlari kabi o'yinlar bola shaxsiyati mazmunini ochib berishga, uning faoliyatini rivojlantirishga, umumiy qiziqish va fikrlar mushtarakligi asosida ularni jipslashtirishga imkoniyat beradi..

O'yin quvvatidan foydalanishni o'quvchilarni faollashtirish va jadal faoliyat tashkil etadi. Psixologlarning ta' yutuqlaricha, o'yinli faoliyatning mexanizmlari o'zini namoyon qilish, hayotda o'zini namoyon qilish, o'zini o'zi boshqarish, o'z jismoniy mashqlarni amalga oshirish fundamental tadqiqotga yordam beradi. Har qanday o'yin zamirida umumiy qabul qilingan ta'lim prinsiplari, taktikasi yotishi kerak. O'quv o'yinlariga o'quv predmetlari asos qilib olish kerak. O'yinlar jarayonida o'quvchilar oddiy darsga bu mashg'ulotga qiziqroq yondashadi va bemalol faoliyat ko'rsatmoqda. Ta' kerak kerakki, o'yin eng avallo, o'qitishning bir usulidir. O'quvchilar o'yinli darslarga qiziqib qatnashadilar, g'alabaga ishlab chiqariladilar, o'qituvchi ular orqali o'quvchiga ta'lim-tarbiya ham beradi. O'quvchi inglizcha o'yin o'ynab, gapira olarkanman, tinglab tushuna olarkanman, yoza olarkanman, deb ishonadi, qiziqadi [2]. Biz bilamizki, hozirgi ta'lim jarayonida o'quvchi sub'ekt bo'lishi kerak. Bunda ko'proq interfaol metodlarga e'tiborni qaratish ta'limini oshirish. Ingliz tili darslariga qo'yilgan eng muhim talablardan biri talabalarni mustaqil fikrlashga o'rgatishdir. Bugungi kunda ingliz tili o'qituvchilari Amerika Qo'shma Statlari, Angliyaning yordamiga tayangan holda pedagogik innovatsiya metodlaridan kelib chiqib kelishmoqda: – "Muammoli vaziyat yechimi" (Creative Problem Solving) bu usulni qo'llash uchun hikoyaning o'qib berilgan qanday yakun topishi o'quvchilar, talabalar hukmiga havola qurish; – "Quvnoq topishmoqlar" (Merry Riddles) o'quvchilarga topishmoqlar o'rgatish Ingliz tilini o'rgatishda muhim zarba ega, ular o'zlariga notanish bo'lgan so'zlarni o'rganadilar va o'ylab topishmoq javobini topadilar; – "Tezkor javob" (Tezkor javoblar) o'tilgan darsni to'ldirishni yordam beradi; – "Chigil yozdi" ("Warm-up exercises") o'quvchilarni darsga qiziqtirish uchun sinfda har xil o'yinlardan ko'rish [3]; – "Pantomima" (pantomime) bu usul juda qiyin mavzular tushuntirilishi kerak bo'lgan darsda yoki yozma mashqlar bajarilib, talabalar charchagan harakatilsa bo'ladi;

– “Hikoya zanjiri” (zanjirli hikoya) usuli o'quvchilarning og'zaki nutqini o'stirishda yordam beradi; – “Rolli o'yinlar” (Acting characters) bu usul darsning barcha tiplarida qo'shish mumkin. Hunarga o'rgatish uchun "Tarjimon", "Tarjimon", "Yozuvchi", "Shoir" kabi kasbdagi kishilar darslarida qatnashib o'quvchilar bilan suhbatlashish mumkin; – “Allomalar yig'ini” U.Shekspir, A.Navoiy, R.Burns kabi shoirlar va yozuvchilarni “taklif qilish” mumkin. Bunday holda ular aytib ketgan hikmatli so'zlardan darsda yuk tashishni komil inson bo'lib tarbiyalanishiga yordam beradi; – “Rasmlar so'zlaganda” (When pictures speak) usuli ancha qulay bo'lib, ingliz tilini o'rgatishda, talaba, o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirishda yordam beradi, buning uchun mavzuga oid rasmlardan yuklab kerak; – Kviz kartochkalari (viktorina kartalari) o'quvchilarning soniga qarab kartochkalar tarqatiladi va hamma talabalar bir vaqtda darsda ishtirok etish imkonini beradi bu esa vaqtni tejaydi [4]. Ko'rib chiqqanimizdek, har bir innovation texnologiya o'ziga xos afzallik afzaliga egadir. Bunday usullarning barchasida o'qituvchi va o'quvchi o'zaro hamkorlik, o'quvchining ta'lim jarayonidagi faol harakati ko'zda tutiladi [5].

XULOSA:

Xulosa qilib qilib, o'zgartirish'ich sinf o'quvchilariga til o'rgatishni osonlikcha, emas, balki qiziqarli, qiziqarli'yinlar va in innovatsion metod holda, yuk olib borishi mumkin, sudlov materiallari uchun asos bo'lib xizmat qilishi mumkin. Shunday ekan, ta'lim tizimi ham o'z oldiga erkin fikrlovchi, barkamol, yetuk shahsni tarbiyalashni vazifa qilib qo'yar ekan, kelajakda biz bo'lajak o'qituvchilar innovatsion texnologiyalardan samarali rivojlanish yo'llarini yanada mukammalroq ishlab chiqarish bilan chiqish hisamizni qo'shishimiz mumkin .

Adabiyot:

- 1.Bekmuratova UB “Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan rivojlanish” mavzusida murojaat. Toshkent - 2012 yil
- 2.Otaboeva, M. R. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan olib kirish va uni olib tashlash / M. R. Otabo. — Matn: bevosita, elektron // Yosh olim. - 2017. - No 4,2 (138,2). - B. 36–37. — URL: <https://moluch.ru/archive/138/39058/> (kirish sanasi: 27.04.2020)
- 3.NQ Xatamova, M.N.mirzayeva. “INGLIZ TILI DARSLARIDA QO'LLANILADIGAN INTERFAOL USULLAR” (uslubiy qo'llanma), Navoiy, 2006, 40 bet.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrda "Chet tillarini o'rganish yanada takomillashtirish chora-tadbirlari" to'g'risida PQ-1875-sonli qarori.
5. Turdaliyeva GN "Boshlang'ich sinflarda ingliz tilini o'qitishda zamonaviy yoritishlar va innovatsiyalar"// 2020 .

6. Bekmuratova U.B. " Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyadan olib o'tish" // Toshkent 2012.

7. Toliboboeva, S.J. (2020). INGLIZ TILIDA MADANIYATLARARASI MULOQOTNI O'QITISH. Fan va ta'lim, 1(Maxsus 2-son).

8. Muxlisa, Sobirjonova, and Qayumova Mohinur. "LINGVOKULTURALOGIYANING KELIB CHIQISH TARIXI." Евразийский журнал академических исследований 2.3 (2022): 379-383.

9. Qayumova, Mohinur Murodulayevna. "THEORETICAL-METHODOLOGICAL ANALYZE OF COSMOS AND INDIVIDUAL ON CONTEXT OF EXPERIMENTAL SCIENCE." Интернаука 28 (2018): 77-79.

10. Ergashovna M. G. TYPES OF FABRICS AND THEIR ANALYSIS //Proceedings of Scientific Conference on Multidisciplinary Studies. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 59-61.

11. Qayumova, Mohinur Murodullayevna, Muhlisa Sobirjonovna Sobirjonova, and Feruz Qurbonaliyevich Saidov. "Galileo's influence on John Milton concept "individual". Similarities and differences between the outlook of Galileo and John Milton." Science and Education 2.6 (2021): 494-498.